

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۶۹۶

وَسْوَ

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۶۹۶، «رئس» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «رئس» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «رئس» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۶۹۶
ریشه	رئس
تعداد تکرار	۱۸
تعداد مشتقات	۱۱
تعداد ریشه مرتبط	۱۷۵

فهرست مشتقات

۱. الرّأس (۱)	۲. یرأیی (۱)	۵. رأسیه (۳)	۷. رُؤسَکُم (۲)	۱۰. رُؤسِهِم (۱)
۲. یرأین (۱)	۴. یرُؤسِکُم (۱)	۶. رأیی (۱)	۹. رُؤسُ (۲)	۱۱. رُؤسِهِم (۳)
			۸. رُؤسُهُم (۲)	

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. احد (۲)	۳۰. جرر (۱)	۶۰. رجل (۱)	۹۰. صلح (۱)	۱۲۰. فدی (۲)
۲. اخذ (۲)	۳۱. جرم (۱)	۶۱. رد (۱)	۹۱. صلو (۱)	۱۲۱. فرق (۱)
۳. اخر (۲)	۳۲. جعل (۲)	۶۲. رسل (۳)	۹۲. صوم (۴)	۱۲۲. فطر (۱)
۴. اخو (۱)	۳۳. جنب (۱)	۶۳. رفق (۱)	۹۳. ضعف (۱)	۱۲۳. فعل (۱)
۵. اذن (۱)	۳۴. حیء (۱)	۶۴. رقب (۱)	۹۴. طرف (۱)	۱۲۴. فوق (۳)
۶. اذی (۲)	۳۵. حتی (۲)	۶۵. رود (۲)	۹۵. طلع (۱)	۱۲۵. فند (۱)
۷. اسرائیل (۱)	۳۶. حجج (۶)	۶۶. رُئس (۲)	۹۶. طهر (۲)	۱۲۶. قتل (۱)
۸. اسف (۱)	۳۷. حرب (۱)	۶۷. رئی (۶)	۹۷. طیب (۱)	۱۲۷. قرب (۲)
۹. اکل (۲)	۳۸. حرج (۱)	۶۸. سبع (۲)	۹۸. طیر (۲)	۱۲۸. قصر (۱)
۱۰. الله (۱۱)	۳۹. حرم (۳)	۶۹. سجد (۳)	۹۹. ظلم (۳)	۱۲۹. قضی (۱)
۱۱. اله (۱۱)	۴۰. حسن (۱)	۷۰. سجن (۲)	۱۰۰. عجل (۱)	۱۳۰. قطع (۱)
۱۲. امر (۲)	۴۱. حصر (۲)	۷۱. سفر (۱)	۱۰۱. عدو (۱)	۱۳۱. قنع (۱)
۱۳. امم (۲)	۴۲. حضر (۲)	۷۲. سقی (۱)	۱۰۲. عذب (۱)	۱۳۲. قول (۱۳)
۱۴. امن (۴)	۴۳. حقق (۱)	۷۳. سمع (۱)	۱۰۳. عسی (۱)	۱۳۳. قوم (۴)
۱۵. انن (۷)	۴۴. خلق (۳)	۷۴. شدد (۲)	۱۰۴. عشر (۲)	۱۳۴. کبر (۲)
۱۶. اهل (۲)	۴۵. حلل (۲)	۷۵. شطن (۱)	۱۰۵. عصر (۱)	۱۳۵. کعب (۱)
۱۷. اولاء (۱)	۴۶. حمل (۱)	۷۶. شعل (۱)	۱۰۶. عظم (۱)	۱۳۶. کفر (۱)
۱۸. اول (۲)	۴۷. حمم (۲)	۷۷. شقو (۱)	۱۰۷. عقب (۲)	۱۳۷. کمل (۲)
۱۹. ابی (۱)	۴۸. خبز (۱)	۷۸. شقی (۱)	۱۰۸. علم (۵)	۱۳۸. کود (۱)
۲۰. بصر (۱)	۴۹. خشی (۱)	۷۹. شکر (۱)	۱۰۹. علو (۱)	۱۳۹. کون (۸)
۲۱. بعد (۱)	۵۰. خصم (۲)	۸۰. شمت (۱)	۱۱۰. عمر (۴)	۱۴۰. لحي (۱)
۲۲. بلغ (۲)	۵۱. خلف (۱)	۸۱. شیء (۱)	۱۱۱. عمل (۱)	۱۴۱. لعل (۱)
۲۳. بنو (۳)	۵۲. خلق (۱)	۸۲. شیب (۱)	۱۱۲. عود (۱)	۱۴۲. لقی (۱)
۲۴. بئس (۱)	۵۳. خمر (۲)	۸۳. صیب (۲)	۱۱۳. غسل (۱)	۱۴۳. لمس (۱)
۲۵. بین (۱)	۵۴. خوف (۱)	۸۴. صحب (۱)	۱۱۴. غضب (۱)	۱۴۴. لوح (۱)
۲۶. تم (۲)	۵۵. دخل (۲)	۸۵. صدد (۱)	۱۱۵. غفر (۱)	۱۴۵. لوی (۱)
۲۷. توب (۱)	۵۶. دعو (۱)	۸۶. صدر (۱)	۱۱۶. غوط (۱)	۱۴۶. متع (۲)
۲۸. ثلث (۲)	۵۷. دون (۱)	۸۷. صدق (۳)	۱۱۷. فتح (۱)	۱۴۷. متی (۱)
۲۹. ثوب (۱)	۵۸. ربب (۷)	۸۸. صعد (۱)	۱۱۸. فتو (۲)	۱۴۸. مرر (۱)
	۵۹. رجع (۴)	۸۹. صلب (۱)	۱۱۹. فقی (۲)	۱۴۹. مرض (۳)

۱۷۱. یدی (۲)	۱۶۵. وجد (۳)	۱۶۰. نکس (۲)	۱۵۵. نسک (۲)	۱۵۰. مسح (۲)
۱۷۲. یسر (۴)	۱۶۶. وجه (۲)	۱۶۱. نور (۱)	۱۵۶. نسو (۱)	۱۵۱. موسی (۱)
۱۷۳. یقن (۱)	۱۶۷. وحد (۳)	۱۶۲. هدی (۶)	۱۵۷. نطق (۱)	۱۵۲. مول (۱)
۱۷۴. یمم (۱)	۱۶۸. وقتی (۲)	۱۶۳. هطع (۱)	۱۵۸. نعم (۱)	۱۵۳. موه (۱)
۱۷۵. یوم (۲)	۱۶۹. وله (۱۱)	۱۶۴. هوی (۱)	۱۵۹. نغض (۱)	۱۵۴. نبء (۱)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۹۶} وَأَتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أُمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامًا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
۲. {البقرة - ۱۹۶} وَأَتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أُمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامًا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
۳. {البقرة - ۲۷۹} فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ
۴. {المائدة - ۶} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۵. {الأعراف - ۱۵} وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَوْحَاءَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِي الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
۶. {يوسف - ۳۶} وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبَأْنَا بَيْنَا وَيْلَهُ إِنَّا تَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ
۷. {يوسف - ۴۱} يَا صَاحِبِي السَّجْنِ أَمَا أَحَدُكُمْ فَيَسْتَعِ رَبِّيَ خَمْرًا وَأَمَا الْآخَرَ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَضِي الْأُمْرِ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ
۸. {إبراهيم - ۴۳} مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْنِدْتُهُمْ هَوَاءَ
۹. {الإسراء - ۵۱} أَوْ خَلَقْنَا مِمَّا يَكْفُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا
۱۰. {مريم - ۴} قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيحًا
۱۱. {طه - ۹۴} قَالَ يَا ابْنَ أُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي
۱۲. {الأنبياء - ۶۵} ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِفُونَ
۱۳. {الحج - ۱۹} هَذَانِ حَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ
۱۴. {السجدة - ۱۲} وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ
۱۵. {الصافات - ۶۵} طَلَعَهَا كَأَنَّه رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ
۱۶. {الدخان - ۴۸} ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ
۱۷. {الفتح - ۲۷} لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِذْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَهُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا
۱۸. {المنافقون - ۵} وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ